

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta tal-5 ta' Meju, 2009

Citazzjoni Numru. 1071/2005

Albert **MIZZI** f'isem is-socjeta' Central Mediterranean
Development Corporation Limited

VS

Alfred u Maria Theresa miżżewġin **BARTOLO**

Il-Qorti:

Rat l-Att ta' Citazzjoni mressaq fl-10 ta' Novembru, 2005, li bih u għar-raġunijiet hemm imfissra, l-attur *nomine* talab li din il-Qorti (a) tikkonferma mandat ta' inibizzjoni maħruġ kontra l-imħarrkin biex iżommhom milli jkomplu jibnu *boat house* li ma taqbilx mal-ispeċifikazzjonijiet miftehmin; (b) issib li l-imħarrkin qegħdin jibnu struttura fuq art tal-istess kumpannija attriċi; u (ċ) tikkundannahom biex iwaqqgħu

Kopja Informali ta' Sentenza

dik il-parti tal-bini li tellgħu fuq art l-istess kumpannija attriċi. Talab ukoll l-ispejjeż;

Rat id-degriet tagħha tal-15 ta' Novembru, 2005, li bih ordnat in-notifika lill-imħarrkin u tat direttivi lill-attur *nomine* dwar it-tressiq tal-provi tiegħu;

Rat ir-riferti negativi tat-23 ta' Novembru, 2005¹, tal-20 ta' Marzu, 2006², u tat-23 ta' Awissu, 2006³;

Rat id-degriet tagħha tal-21 ta' Marzu, 2007, li bih u fuq talba magħmula mill-attur *nomine* b'rikors tiegħu tal-15 ta' Marzu, 2007, ordnat li n-notifika tal-Att taċ-Ċitazzjoni lill-imħarrkin issir wara l-ħinijiet legali u, jekk dan ma jhallix riżultat utli, bil-meżż tal-pubblikazzjoni u tal-affissjoni għall-finijiet tal-artikolu 187(3) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta;

Rat li l-imħarrkin laqgħu n-notifika tal-atti tal-kawża fid-29 ta' Marzu, 2007;

Rat in-Nota tal-Eċċezzjonijiet imressqa fit-13 ta' April, 2007, li biha l-imħarrkin miżżewġin Bartolo laqgħu għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, qalu li l-azzjoni marret deżerta għall-finijiet tal-artikolu 963(1) u (2) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta. Fil-mertu, laqgħu billi qalu li l-ewwel talba attriċi ma tista' tintlaqa' qatt għaliex it-talba tal-kumpannija attriċi għall-ħruġ tal-Mandat ta' Inibizzjoni ma kinitx intlaqgħet. Minbarra dan, huma jiċċdu li xi biċċa mill-bini li qegħdin itellgħu sar fuq art tal-kumpannija attriċi, imma biss fuq art li l-istess kumpannija kienet tathom b'subenfitewsi temporanja. Minħabba li kienet l-istess kumpannija attriċi li kienet iggarantitilhom il-pussess paċifiku fuq l-imsemmija art u issa b'din l-azzjoni qegħda timmolestahom fit-tgawdija bi kwietha tal-istess pussess, l-imħarrkin kienu qegħdin iressqu azzjoni rikonvenzjonali;

Rat il-Kontro-Talba mressqa fit-13 ta' April, 2007, li biha u għar-raġunijiet hemm imfissra, l-imħarrkin rikonvenjenti

¹ Paġ. 7 *tergo* tal-proċess

² Paġ 26 *tergo* tal-proċess

³ Paġ. 27 *tergo* tal-proċess

Kopja Informali ta' Sentenza

talbu li din il-Qorti (a) tgħid fejn jinsabu l-konfini tal-art mogħtija lilhom mill-kumpannija rikonvenuta b'titolu ta' subenfitewsi temporanja; u (b) tordna li l-istess kumpannija rikonvenuta tieqaf għal dejjem milli tibqa' timmolestahom fit-tgawdija bi kwietha tal-art lilhom konċessa. Talbu wkoll l-ispejjeż;

Rat li, għalkemm il-kumpannija attriċi rikonvenuta laqgħet l-atti tal-Kontro-Talba f'April tal-2007, naqset li tressaq Nota tal-Eċċezzjonijiet għal dik l-azzjoni rikonvenzjonali fiż-żmien li trid il-liġi, u għalhekk illum hija kontumaċi dwar dik l-azzjoni;

Rat il-verbal tas-smiġħ tal-5 ta' Frar, 2009, li bih l-avukat tal-imħarrkin ikkonferma li l-klijenti tiegħu għadhom jishqu fuq l-ewwel eċċezzjoni preliminari tagħhom, u li jkun xieraq li l-partijiet iressqu Noti ta' Sottomissjonijiet dwarha;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-kumpannija attriċi fit-23 ta' Marzu, 2009⁴, dwar l-eċċezzjoni preliminari tad-deżerzjoni tal-azzjoni attriċi;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-imħarrkin Bartolo fis-7 ta' April, 2009, dwar l-imsemmija eċċezzjoni;

Rat l-atti kollha rilevanti tal-kawża;

Rat id-degriet tagħha tat-2 ta' April, 2009, li bih ħalliet il-kawża għal-lum għall-provvediment dwar l-eċċezzjoni preliminari tad-deżerzjoni;

Ikkunsidrat:

Illi f'din il-kawża l-imħarrkin qegħdin iqanqlu l-eċċezzjoni tad-deżerzjoni tal-kawża mibdija mill-kumpannija attriċi għall-finijiet tal-artikolu 963(1) u 963(2) tal-Kodiċi tal-Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili ta' Malta għaliex qegħdin jgħidu li l-proċedura bil-miktub f'din il-kawża ma

⁴ Paġġ. 52 – 9 tal-proċess

ngħalqitx fiż-żmien perentorju ta' sitt xhur. Jidher li huma qajmu din l-eċċezzjoni għaliex laqgħu n-notifika tal-Att taċ-Ċitazzjoni xejn anqas minn sittax-il (16) xahar wara li tressaq u nħareġ mill-Qorti għan-notifika;

Illi l-Qorti rat li l-kumpanija attriċi kienet għamlet tliet tentativi biex tinnotifikahom, iżda ma seħħilhiex tinnotifikahom. Imbagħad talbet (u ngħatat) li n-notifika ssirilhom wara l-ħinijiet legali u mbagħad bil-meżż tal-pubblikazzjoni u l-affissjoni kif maħsuba fl-artikolu 187 tal-Kodiċi. F'dan ir-raba' tentativ saret in-notifika;

Illi f'dan il-każ, il-Qorti ma appuntatx il-kawża għas-smiġħ, imma segwiet il-proċedura tas-smiġħ qabel is-seduta (*pre-trial*). Il-kawża kienet f'dak l-istadju meta l-imħarrkin laqgħu n-notifika tal-atti tal-kawża u ressqu kemm in-Nota tal-Eċċezzjonijiet tagħhom u kif ukoll il-Kontro-Talba;

Illi kif ingħad minn din il-Qorti wkoll, l-istitut tad-deżerzjoni huwa maħsub biex jippenalizzza lil dak l-attur (jew appellant) li ma jkunx qiegħed imexxi bil-għaqaq il-proċedura mibdija minnu, iżda mhux maħsub la biex jorbot idejn il-Qorti fl-appuntament tal-kawżi u lanqas biex isawwat lill-attur (jew appellant, skond il-każ) minħabba ħtigijiet amministrativi tal-Qorti⁵. Issa, fil-qagħda proċedurali li tapplika bħal issa, peress li ċitazzjoni ma tistax tiġi notifikata lill-imħarrek qabel ma tkun inħarġet b'ordni mill-Qorti, l-attur ma jistax jiġi kastigat għaž-żmien li jkun għadda bejn meta jkun ressaq l-Att taċ-Ċitazzjoni u meta dan ikun inħareġ b'ordni tal-Qorti u, eventwalment, ikun iffissat il-jum tal-ewwel smiġħ⁶;

Illi għalhekk, jidher li l-waqt li wieħed għandu jqis b'applikazzjoni għaž-żmien imsemmi fl-artikolu 963(1) tal-Kap 12 huwa dak ta' meta jagħlaq iż-żmien li fih il-parti mħarrka tista' tressaq it-Twegiba Maħlufa tagħha⁷;

⁵ Ara P.A. GCD 5.11.1999 fil-kawża fl-ismijiet *Dr. T. Azzopardi vs V. Aquilina et*

⁶ Ara P.A. NA 14.7.2000 fil-kawża fl-ismijiet *Elmo Insurance Services Limited et vs E. Paċe et*

⁷ Ara P.A. GV 28.6.2002 fil-kawża fl-ismijiet *Marisa Bartolo vs Carm Lino Farrugia noe et*

Illi minbarra f'dan, din il-Qorti temmen li l-liġi fir-rigward trid titqies kollha, u wieħed ma jridx iwarrab minn quddiemu dak li jgħid l-artikolu 963(5) tal-Kap 12 dwar iż-żmien imsemmi fis-subartikolu (2) għal dak li jirrigwarda kawżi li jkunu pendenti quddiem il-Qorti fl-ewwel grad. F'dak il-każ, il-liġi tgħid li kawża li l-proċeduri bil-miktub tagħha ma jingħalqux fi żmien tas-sitt (6) xhur, titqies li tqegħdet fuq il-lista tal-kawżi li, f'ċirkostanzi oħrajn, jithallew *sine die* taħt id-disposizzjonijiet tal-artikolu 964 tal-istess Kodiċi. L-artikolu 963(5)(a) tal-Kap 12 ma jgħidx li l-kawża trid tkun segwiet l-*iter* imsemmi fl-artikolu 964(1), imma biss li, f'każ li kawża pendenti quddiem il-Qorti tal-ewwel grad, li l-proċedura bil-miktub tagħha ma tkunx ingħalqet fiż-żmien imfisser fl-artikolu 963(1), din titqies bħala kawża li tkun tqegħdet fuq il-lista tas-smiġh u titqies bħala kawża li, b'ordni tal-Qorti, tkun marret *sine die*, għalkemm fil-fatt ma tkun għadha qatt hekk tqegħdet;

Illi l-frazi "għandha titqies" li tinsab fl-artikolu 963(5)(a) tal-Kap 12 trid tiġi mfissra kif riedha l-legislatur, jiġifieri li kawża fl-ewwel grad li l-proċeduri bil-miktub tagħha ma jkunux ingħalqu fiż-żmien ta' sitt xhur, tkun tqegħdet għas-smiġh u tħalliet b'ordni tal-Qorti *sine die*, bl-effetti maħsuba fl-artikolu 964 dwar kawżi hekk imħollija, magħdud magħhom l-istadju tal-pubblikazzjoni tal-listi kif hemm imfisser⁸;

Illi, għall-kuntrarju, meħudin dawn il-kriterji kollha b'qies, jirrisulta lil din il-Qorti li l-proċeduri bil-miktub f'din il-kawża ntemmu f'waqthom u dan fiż-żmien kontemplat mil-liġi, u għalhekk fil-fehma tagħha, is-sanzjoni maħsuba mil-liġi ma tistax tiġi applikata f'dan il-każ;

Illi, b'żieda ma' dan kollu, irid jingħad li kemm bis-saħħa ta' tifsir iżjed aġġornat mogħti mill-Qrati Maltin kemm fl-ewwel istanza⁹ u kif ukoll fi grad tal-appell¹⁰, u kif ukoll bis-saħħa ta' bidliet li saru fil-liġi proċedurali sewwasew fil-

⁸ Ara App. Ċiv. 31.1.2003 fil-kawża fl-ismijiet *Direttur tal-Kuntratti vs Cleanwell Services Limited*

⁹ Ara, per eżempju, P.A. RCP 27.2.2003 fil-kawża fl-ismijiet *Giovanna Antida Casha vs Anthony Casha*

¹⁰ Ara, per eżempju, App. Ċiv. 31.1.2003 fil-kawża fl-ismijiet *Distinct Conversions Ltd vs Joseph Fasanelli et*

qasam tal-istitut tad-deżerzjoni¹¹, irid ikun tassew każ lampanti ta' nuqqas ta' tmexxija bil-għaqal min-naħa tal-parti attriċi biex jista' jiġihaddem l-effett tad-deżerzjoni;

Illi lllum il-ġurnata dan il-mod xieraq ta' tifsir tad-dispożizzjonijiet tal-liġi jinsab espressament imħares fil-kliem ċar tal-artikolu 963(3) tal-Kodiċi, fejn hija mogħtija lill-Qorti li tkun is-setgħa li, "għal darba waħda biss" tagħti l-ordnijiet meħtieġa biex jingħalqu kemm jista' jkun malajr iż-żminijiet perentorji msemmija, bil-ħsieb li "jiġi evitat illi l-kawża tmur deżerta". Dan jgħodd fejn ikun hemm xi nuqqas ta' notifika meħtieġa (bħalma huwa l-każ tal-lum) jew xi nuqqas ta' twettiq proċedurali. Dan is-sub-artikolu jgħodd "ukoll jekk ikunu għaddew iż-żminijiet perentorji msemmijin fis-subartikolu (1)";

Illi fil-każ tal-lum, minħabba li din il-kawża ma kenitx għadha tqiegħdet fuq il-listi tas-smiġħ meta l-imħarrkin ressqu n-Nota tal-Eċċezzjonijiet tagħhom, lanqas jidher li jista' jingħad li s-sitwazzjoni kienet waslet sal-grad li din il-Qorti kellha għalfejn tinqeda bid-diskrezzjoni maħsuba fl-imsemmi sub-artikolu;

Illi biex ikun ingħad kollox, ma jidhirx li l-imħarrkin infushom qiesu l-effetti tal-eċċezzjoni tagħhom fuq l-azzjoni rikonvenzjonali li ressqu fl-istess Nota tal-Eċċezzjonijiet. Il-Qorti jidhrilha li kieku l-eċċezzjoni tad-deżerzjoni kellha tintlaqa', l-istess kontro-talba tagħhom kien ikollha tieqaf ukoll. Dan jingħad għaliex filwaqt li huwa minnu li f'każ li attur jirrinunzja għall-atti, l-kontro-talba tista' dejjem tibqa' titmexxa sas-sentenza¹², il-kontro-talba trid dejjem issir fil-qafas ta' azzjoni li tkun tiswa¹³. Din il-Qorti ma tifhimx kif parti tista' tressaq kontro-talba kontra kawża li hija tqis li kienet diġa' ntemmet bid-deżerzjoni;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qegħda tiddeċiedi billi:

¹¹ B'mod partikolari Att VIII.2007.29

¹² Art. 401 tal-Kap 12

¹³ Art. 397 tal-Kap 12

Kopja Informali ta' Sentenza

Tiċhad bħala infondata l-eċċezzjoni tad-deżerzjoni
intellgħa mill-imħarrkin, bl-ispejjeż kontra tagħhom; u

Tordna li s-smiġħ tal-kawża jitkompli.

Moqrija

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----